

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä Julkl 24.1 § 20 k

S-Pankki Oyj
PL 77
00088 S-RYHMÄ

Rikemaksun määrääminen

1 Päätös

Finanssivalvonta määrää Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008, jäljempänä FivaL) 38 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla S-Pankki Oyj:lle (y-tunnus 2557308-3, jäljempänä myös pankki) rikemaksun sen johdosta, että S-Pankki Oyj on ajalla 21.6.2019–12.3.2021 laiminlyönyt noudattaa OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 (jäljempänä myös EMIR ja markkinarakennetoimija-asetus) 9 artiklan 1 kohtaa, kun se ei ole varmistanut, että tiedot kaikista sen tekemistä johdannaisopimuksista ilmoitetaan kyseisen artiklan edellyttämällä tavalla kauppatietorekisteriin.

Rikemaksun määrä on 60 000 (kuusikymmentätuhatta) euroa, ja se määrätään maksettavaksi valtiolle. Rikemaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

Finanssivalvonnan johtokunta on päättänyt rikemaksun määräämisestä kokouksessaan 24.8.2022.

2 Kuuleminen

Finanssivalvonta on 18.3.2022 päivättyllä kuulemiskirjeellä varannut S-Pankki Oyj:lle hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti tilaisuuden ennen asian ratkaisemista lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

S-Pankki Oyj on 29.4.2022 toimittanut vastauksensa Finanssivalvonalle.

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 § 20 k

3 Päätöksen perustelut

3.1 Sovellettavat säännökset

EMIR 2 artiklan 8 kohdan b alakohdan mukaan finanssialalla toimivalla vastapuolella tarkoitetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/36/EU¹ mukaisesti toimiluvan saanutta luottolaitosta.

EMIR 9 artiklan 1 kohdan mukaan vastapuolen on varmistettava, että tiedot kaikista sen tekemistä johdannaissopimuksista ja sopimuksen mahdollisesta muuttamisesta tai päättämisestä ilmoitetaan artiklan 1 a – 1 f kohdan mukaisesti asetuksen 55 artiklan mukaisesti rekisteröityyn tai 77 artiklan mukaisesti tunnustettuun kauppatietorekisteriin. Tiedot on ilmoitettava viimeistään sopimuksen tekemistä, muuttamista tai päättämistä seuraavana työpäivänä.

EMIR 9 artiklan 1 f kohdan mukaan edellä 1 kohdassa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat vastapuolet ja keskusvastapuolet voivat siirtää tämän ilmoitusvelvollisuuden.

3.2 Finanssivalvonnan kuulemiskirjeessä esitetyt havainnot

Finanssivalvonta havaitsi helmikuussa 2021, että pankin puolesta kauppatietorekistereihin ilmoitettujen tuolloin avoinna olleiden johdannaissopimusten lukumäärä ja yhteenlaskettu nimellisarvo olivat pankin liiketoiminnan laajuuteen verrattuna epäilyttävän pieniä. Tämän vuoksi Finanssivalvonta vertasi tietoja tietoihin tuolloin avoinna olleista johdannaissopimuksista, jotka muut vastapuolet olivat omasta puolestaan ilmoittaneet tehneensä pankin kanssa, ja havaitsi, että tiedot erosivat toisistaan merkittävällä tavalla.

Finanssivalvonta oli näiden havaintojen vuoksi yhteydessä pankkiin 2.3.2021, minkä seurauksena pankki toimitti Finanssivalvonnalle selvitystä 5.3.2021. Finanssivalvonta lähetti pankille 25.3.2021 selvityspyynnön, jossa pankkia pyydettiin selvittämään tarkemmin EMIRin mukaisen raportoinnin laiminlyönnin kestoja, laajuutta ja syitä sekä toimenpiteitä sen korjaamiseksi. Finanssivalvonta sai 15.4.2021 pankin vastauksen selvityspyyntöön.

Pankilta saadun selvityksen mukaan se oli siirtynyt kesän ja syksyn 2019 aikana käyttämään ulkoisen palveluntarjoajan selvityspalveluja

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta.

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 § 20 k

(jäljempänä selvitysvälittäjä), joihin pankin mukaan piti sisältyä myös EMIRin mukainen johdannaissopimusten raportointi kauppatietorekisteriin. Selvitysvälittäjä ei ollut ilmoittanut johdannaissopimuksia kauppatietorekisteriin pankin puolesta.

Pankki ei ole kiistänyt 15.4.2021 vastauksessaan Finanssivalvonnan havaintoja. Ilmoittamatta jääneitä johdannaissopimuksia on ollut 21.6.2019–12.3.2021 yhteensä [REDACTED] kappaletta, ja niiden yhteenlaskettu nimellisarvo on ollut [REDACTED] euroa.

3.3 Pankin vastaus kuulemiskirjeeseen

Pankki on kertonut muun ohella aloittaneensa valmistautumisen EMIRin kesällä 2019 voimaan tulleisiin muutoksiin syksyllä 2018, jolloin se on valinnut keskusvastapuolen ja selvitysvälittäjän. Selvitysvälittäjän kanssa on sovittu sen tarjoamien palveluiden sisältävän muun muassa EMIRin mukaisen johdannaissopimusten raportoinnin.

Pankille on jäänyt epäselväksi se, miksi johdannaissopimusten raportointia ei ole toteutettu. Pankin mukaan se on hyväksynyt raportointipalvelun käyttöönoton sopimuksen mukaisesti. Pankki ei ole ollut tietoinen siitä, että käyttöönotto on edellyttänyt siltä erillisiä toimenpiteitä.

3.4 Finanssivalvonnan kanta

EMIR-raportoinnilla pyritään siihen, että johdannaismarkkinoiden riskejä koskevat tiedot ovat tallennettuina keskitetysti kauppatietorekistereissä ja että ne olisivat niistä esimerkiksi Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA), asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten, kuten Finanssivalvonnan, sekä Euroopan järjestelmäriskikomitean ja keskuspankkien saatavilla. Toimivaltaiset viranomaiset käyttävät kauppatietorekistereihin johdannaissopimuksista ilmoitettuja tietoja myös muiden EMIRin mukaisten velvoitteiden noudattamisen valvonnassa. EMIR 9 artiklan mukainen raportointivelvollisuus koskee lähtökohtaisesti kumpaakin johdannaissopimuksen osapuolta, eikä siihen ole poikkeuksia, kun kyse on finanssialalla toimivasta vastapuolesta.

Finanssivalvonta toteaa, että EMIRin mukainen raportointivelvollisuus on koskenut pankkia 12.2.2014 alkaen. Pankin vastauksessaan viittaamat kesällä 2019 voimaan tulleet EMIRin muutokset ovat koskeneet eräiden vastapuolten velvollisuutta määrittää johdannaissopimuksia EMIRin mukaisesti toimiluvan saaneissa tai tunnustetussa keskusvastapuolella.

Pankki ei ole vastauksessaan kiistänyt, että edellä tarkoitettuja johdannaissopimuksia ei ole ilmoitettu kauppatietorekisteriin. Pankki ei ole myöskään esittänyt selvitystä siitä, että se olisi raportointia koskevan

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 § 20 k

sopimuksen tekemisen jälkeen varmistanut selvitysvälittäjän ilmoittaneen johdannaissopimukset kauppatietorekisteriin ennen kuin Finanssivalvonta on ollut yhteydessä siihen maaliskuussa 2021.

EMIR 9 artiklan 1 f kohdan mukaan vastapuoli voi siirtää 1 kohdan ilmoitusvelvollisuuden. Ilmoitusvelvollisuuden siirtämisestä huolimatta vastapuoli itse vastaa siitä, että ilmoitusvelvollisuus täytetään, mikä on todettu myös selvitysvälittäjän raportointipalvelun sopimusehdoissa.

Finanssivalvonta toteaa, että pankki on ajalla 21.6.2019–12.3.2021 laiminlyönyt noudattaa EMIR 9 artiklan 1 kohtaa, kun se ei ole varmistanut, että tiedot kaikista sen tekemistä johdannaissopimuksista ilmoitetaan kyseisen artiklan edellyttämällä tavalla kauppatietorekisteriin.

3.5 Hallinnollisen seuraamuksen määrääminen

3.5.1 Sovellettavat säännökset

FivaL 38 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan Finanssivalvonta määrää rikemaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo markkinarakennetoimija-asetuksen 9 artiklaa raportointivelvollisuudesta.

FivaL 38 §:n 2 momentin mukaan rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaike. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa.

FivaL 38 §:n 4 momentin mukaan jos teko tai laiminlyönti on erityisen moitittava, rikemaksun sijaan voidaan määrätä seuraamusmaksu.

FivaL 42 §:n 1 momentin mukaan Finanssivalvonta voi jättää rikemaksun määräämättä tai julkisen varoituksen antamatta, jos 1) edellä 38 tai 39 §:ssä tarkoitettu on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin virheen korjaamiseksi välittömästi virheen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut virheestä viivytyksettä Finanssivalvonnalle, eikä virhe tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva; 2) virheellistä menettelyä on pidettävä vähäisenä; tai 3) rikemaksun määräämistä tai julkisen varoituksen antamista on muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

3.5.2 Pankin vastaus kuulemiskirjeeseen

Pankki on todennut, että EMIRin rikkominen ei sisälly FivaL 40 §:ssä esitettyihin edellytyksiin seuraamusmaksun määräämiseksi, eikä laiminlyöntiä voida sen mukaan pitää FivaL 38 §:n 4 momentissa tarkoitettulla

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 § 20 k

tavalla erityisen moitittavana, joten edellytykset seuraamusmaksun määräämiselle eivät täyty. Ottaen huomioon laiminlyönnin rajoittumisen raportoinnin toteutumisen varmistamatta jättämiseen, tapauksessa on olemassa perusteet hallinnollisen seuraamuksen määräämättä jättämiselle laiminlyönnin vähäisyyden perusteella.

Pankin mukaan sillä on ollut perusteltu syy uskoa, että selvitysvälittäjä hoitaa johdannaissopimusten raportoinnin osapuolten keskinäisen sopimuksen tarkoituksen mukaisesti ja että jos raportointi vaatii aktiivisia toimia pankilta, selvitysvälittäjä ilmoittaa asiasta pankille. Huomioiden kaikki toimenpiteet, jotka pankki suoritti sääntelynmukaisen toiminnan varmistamiseksi, pankki on katsonut, että raportoinnin toteutumisen varmistamatta jättäminen voi osoittaa korkeintaan lievää huolimattomuutta.

Pankin näkemyksen mukaan Finanssivalvonnan valvonta ei ole täysin estynyt pankin johdannaissopimusten ja niihin tehtyjen muutosten osalta, koska tiedot johdannaissopimuksista ja niihin tehdyistä muutoksista ovat menneet Finanssivalvonnalle osana näiden sopimusten vastapuolten raportointia, jonka perusteella Finanssivalvonta on huomannut puutteet pankin avoimena olleiden johdannaissopimusten lukumäärässä ja nimellisarvoissa.

Jos Finanssivalvonta määrää hallinnollisen seuraamuksen, tulee sen pankin mukaan olla maltillinen ja siinä tulee huomioida muun ohella pankin harjoittaman johdannaissopimuskaupan määrä suhteessa muun muassa johdannaissopimusten kokonaismarkkinaan ja johdannaiskaupan tarkoitus sekä se, että pankki ei ole saavuttanut eikä tavoitellut taloudellista hyötyä laiminlyönnillä, eikä raportointivelvollisuuden täyttämättä jäämisellä ole myöskään aiheutettu vahinkoa. Vastaavien tilanteiden estämiseksi pankki ja selvitysvälittäjä ovat pankin mukaan sopineet, että 12.3.2021 alkaen pankki saa toteutuneesta raportoinnista selvitysvälittäjältä kuukausiraportin, minkä lisäksi pankki on kertonut seuraavansa raportointia jatkossa kauppakohtaisesti suoraan kauppatietorekisterin sovelluksesta.

3.5.3 Hallinnollisen seuraamuksen määräämisen edellytykset ja soveltuva hallinnollinen seuraamus

Finanssivalvonta toteaa pankin kohdassa 3.4 tarkemmin kuvatulla tavalla laiminlyöneen EMIR 9 artiklan 1 kohtaa, joka on FivaL 38 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan rikemaksun alainen säännös. Pankki on Finanssivalvonnan valvonnassa olevana luottolaitoksena ollut tietoinen raportointivelvollisuudesta ja sen on täytynyt olla tietoinen myös siihen liittyvästä varmistamisvelvollisuudesta, mutta pankki ei ole millään tavalla varmistanut raportoinnin toteutumista selvitysvälittäjän kanssa tekemänsä sopimuksen jälkeen. Pankin laiminlyönti on jatkunut noin 20 kuukauden ajan, ja pankki on tullut tietoiseksi laiminlyönnistään vasta, kun

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 § 20 k

Finanssivalvonta on ollut siihen yhteydessä. Kokonaisuutena arvioiden pankki on Finanssivalvonnan mukaan toiminut vähintään huolimattomasti.

Finanssivalvonta toteaa, että raportoinnin luotettavuus ja valvonnan tehokkuus edellyttävät raportoinnin toteutumista EMIRin mukaisesti jokaisen ilmoitusvelvollisen osalta, vaikka pankin johdannaissopimusten määrä ja nimellisarvot ovat olleet Finanssivalvonnan erikseen selvitettävissä kauppatietorekistereistä, koska pankin vastapuoli oli raportoinut ne säädetyllä tavalla omasta puolestaan.

Finanssivalvonta toteaa, että pankin laiminlyöntiin liittyvät seikat kokonaisuutena arvioiden laiminlyöntiä ei voida pitää FivaL 38 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla erityisen moitittavana, eikä asiassa siten ole edellytyksiä seuraamusmaksun määräämiselle.² Näin ollen pankin laiminlyöntiin soveltuva hallinnollinen seuraamus on rikemaksu.

Ottaen huomioon laiminlyönnin laatu, laajuus ja kestoaika sekä pankin asema luottolaitoksena laiminlyöntiä ei Finanssivalvonnan mukaan ole pidettävänä FivaL 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla vähäisenä, eikä asiassa ole tullut esille FivaL 42 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja seikkoja, joiden perusteella rikemaksun määräämistä voitaisiin muutoin pitää ilmeisen kohtuuttomana. Pankki ei ole myöskään FivaL 42 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin laiminlyöntien korjaamiseksi, vaan se on ryhtynyt niihin vasta Finanssivalvonnan yhteydenoton jälkeen. Näin ollen asiassa on määrättävä rikemaksu.

Edellä mainituilla perusteilla Finanssivalvonta katsoo, että edellytykset rikemaksun määräämiselle ovat olemassa ja Finanssivalvonta määrää FivaL 38 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla pankille rikemaksun sen johdosta, että se on ajalla 21.6.2019–12.3.2021 laiminlyönyt noudattaa EMIR 9 artiklan 1 kohtaa.

3.5.4 Rikemaksun määrä

FivaL 38 §:n 2 momentin mukaan rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kestoaika.

Finanssivalvonta on rikemaksun määrää koskevassa kokonaisarvioinnissa ottanut erityisesti huomioon pankin ammattimaisuuden

² Lainkohdan esitöiden (HE 32/2012 vp) mukaan erityistä moitittavuutta arvioitaessa olisi otettava huomioon pykälän 2 momentissa tarkoitetut rikemaksun mittaamisperusteet. Kyse on kokonaisarvioinnista, jossa menettelyn haitallisuuden tai toistuvuuden lisäksi voidaan ottaa huomioon tekijän syyksiluettavuuden aste, menettelyllä mahdollisesti saatu hyöty ja muut tekoon tai laiminlyöntiin liittyvät seikat.

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä JulKL 24.1 § 20 k

finanssimarkkinoilla, laiminlyönnin pitkän kestoajan sekä laadun ja laajuuden arvioinnissa varmistamisvelvollisuudessa ilmenneet merkittävät puutteet.

Suorittamansa kokonaisarvioinnin perusteella Finanssivalvonta määrää S-Pankki Oyj:lle rikemaksun määrältään 60 000 (kuusikymmentätuhatta) euroa.

Allekirjoitettu sähköisesti.

FINANSSIVALVONTA

Tero Kurenmaa
johtaja

Pirjo Kyyrönen
johtava lakimies,
johtokunnan sihteeri

Lisätietoja antaa

Teemu Kastula, lakimies, Lakiasiat, puh. 09 183 5491.

Liitteet

Valitusosoitus

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä JulkL 24.1 § 20 k

Liite päätökseen

Valitusosoitus

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta valituksella, joka on tehtävä kirjallisesti.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin. Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan tulleen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esimerkiksi saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

Valitus on toimitettava Helsingin hallinto-oikeudelle valitusajan kuluessa.

Valituksessa, joka on osoitettava Helsingin hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta,
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi,
3. vaatimusten perustelut,
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*).

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen,
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta,
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu päätöksen tehneelle viranomaiselle, sekä
4. asiamiehen valtakirja, jos asiamiehenä toimii muu kuin asianaja, yleinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

24.8.2022 FIVA 5/02.04/2021
SP/FIVA-LUOTTAMUKSELLINEN
Osittain salassa pidettävä JulKL 24.1 § 20 k

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Helsingin hallinto-oikeus voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos sillä on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.

Valitus voidaan toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköpostitse, telekopiona taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Sähköisen asiointipalvelun, sähköpostin, postin tai telekopion käyttäminen taikka valituksen toimittaminen lähetin välityksellä on lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavutettava Helsingin hallinto-oikeuteen viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on ennen valitusajan päättymistä käsiteltävissä muodossa Helsingin hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä.

Asian käsittelystä Helsingin hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Yhteystiedot

Helsingin hallinto-oikeus
Sörnäistenkatu 1
00580 Helsinki

Puhelinvaihe: 029 56 42000
Faksi: 029 56 42079
Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi